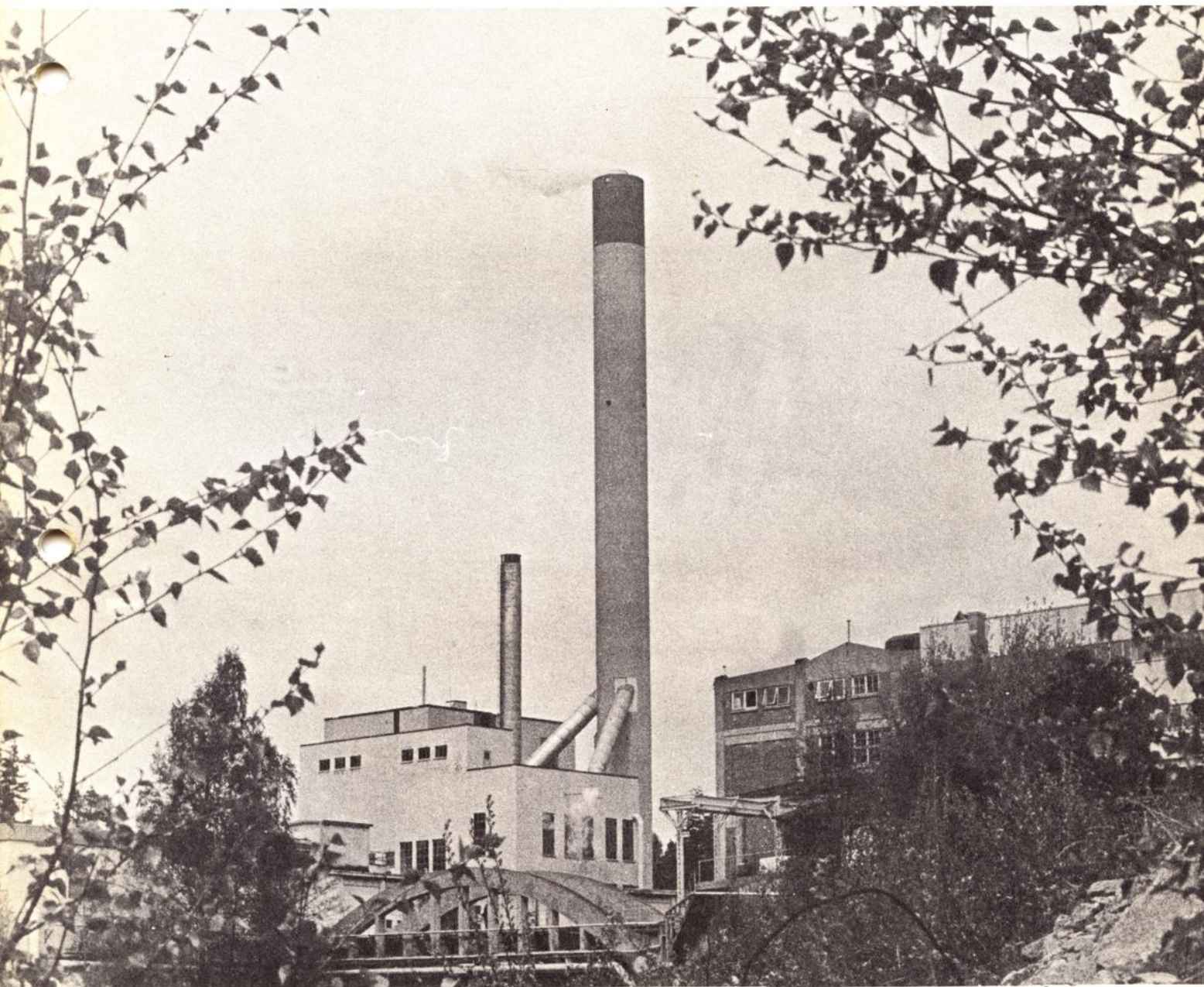
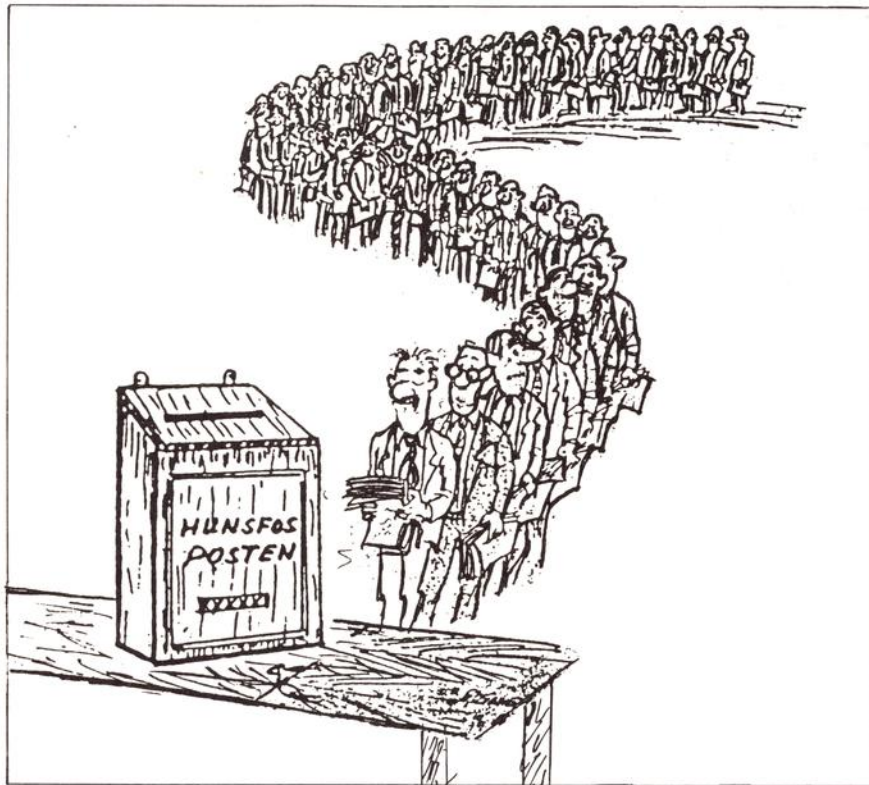

HUNSFOS POSTEN

FRA REDAKSJONEN

Vi har hatt en så deilig drøm. Og det var ikke bare en drøm. Vi VET at en hver har noe å komme med til oss. Og det er noe som vil interessere leserne. Fra nå av er det slutt på å sjenere seg over å komme til oss med tykt og tynt! Vi venter en hel kø etter sommerferien!

Med lyse fremtidsutsikter ønsker vi våre lesere

GOD SOMMER!

VI GRATULERER

60 år	Født 1924
Syvert Larsen	25/6
John Kalland	5/9
John Krossen	21/9
Willy Mathisen	25/9

50 år	Født 1934
John Henry Homme	18/6
Arne Lonebu	23/6
Rosa Maria Johansen	11/8
Magne Sundstøl	11/9

HUNSFOSPOSTEN
 utgitt av
 Hunsfos Fabrikker
 Hunsfos Arbeiderforening
 Hunsfos Funksjonærforening
 Hunsfos Bedriftsidrettslag

REDAKSJON
 Redaktør Tryggve Kittelsen
 Jan Zachariassen
 Jan Skårdal
 Anne Marie Mortensen
 Tor Dalsøren

Fotograf Reidar Liane

Tegner Sigurd Gundersen

Ettertrykk bare etter
 nærmere avtale

TRYKT HOS
 Sørtrykk, Vennesla
 på 100 gr Crown Set
 Omslag
 150 gr. Crown Set

Omslagssiden

Bildet på omslaget er tatt av vår sjeffotograf Reidar Liane. Pipa rager 95 meter opp – og det bør være et bra utgangspunkt for avgasser fra et eventuelt søppelforbrenningsanlegg på Hunsfos.

Hunsfos hadde i årets første 4 måneder et overskudd på 2,9 mill. kr. før årsoppgjør-disposisjoner. Tilsvarende tall i 1983 var 0,4 mill. kr. Overskuddet fremkommer etter ordinære avskrivninger og finanskostnader. Vi ligger 2 mill. kr. bedre enn oppsatte budsjett for de 4 første måneder.

Det som imidlertid er foruroligende er at resultatet de 2 siste måneder ble atskillig svakere enn månedene januar/februar. Dette skyldes bl. a. høyere pris for tilfeldig kraft, men også ellers en betenkelig kostnadsstigning i produksjonen. De stigende papirpriser har ikke slått tilstrekkelig igjennom i disse 2 perioder. Vel, jeg tror og mener at vi skal få en bedre utvikling de neste 2 perioder — men vi må daglig vurdere tiltak for å sikre selskapet en tilfredsstillende utvikling.

Jeg har i tidligere nummer av H-posten reflektert over begrepene innsatsvilje/produktivitet, kravet til kvalitet, behandling av kunder, planlegging m.m., og at vi alle står overfor nødvendigheten å nå oppsatte mål og budsjetter. Disse ting må vi fortsatt følge opp i vårt daglige arbeide.

Denne gang vil jeg dvele litt ved det interne livet i vår bedrift.

Hvordan kan og skal hver enkelt av oss finne seg til rette i de daglige gjøremål? At **samtlige** skal trives fullt ut, er vel å stille for store krav — dertil er vi for ulike — og noen idealbedrift finnes knapt etter min mening. Meget avhenger av den politikk som bedriften legger opp til. Hvilke forventninger kan vi stille til Hunsfos Fabrikker?

I denne sammenheng ser jeg bort fra rent lønsmessige forhold — selvom det også er viktig at hver især mener å få belønning for sin innsats.

Mot sommer

Imidlertid er det andre ikke målbare ting som teller meget. Forhold av mer følelsesmessig karakter. Viktige ting er: Vi stiller visse krav til innholdet i jobben, en taler ofte om et meningsfylt arbeid — m.a.o. å gi rom for en viss individuell utfoldelse. Her skal vi kanskje huske på at vårt daglige arbeid ofte blir rutinepreget.

Det å **treffe beslutninger** er ofte et sårt punkt. Vi hører stadig "jeg har ingenting jeg skulle ha sagt — jeg kan ikke bestemme noe". Det er klart at dette med å treffe beslutninger må avpasses etter stilling, erfaring og utdanning. Generelt kan en si at vårt behov i alle fall går ut på å treffe beslutninger i det minste innenfor et begrenset og avgrenset område, som den enkelte kan kalle sitt eget.

Det å **lære** noe i arbeidet er viktig. Husk at nye produkter vi i dag bare drømmer om, vil bli en realitet om forholdsvis kort tid, og en del av de nåværende produkter vil sikkert forsvinne. Nøkkelordet blir altså opplæring og egenutvikling.

En viktig ting er dessuten hver enkelts behov for **anseelse**, med dette mener jeg det kravet vi vanligvis stiller — eller i alle fall det ønsket vi bærer på, nemlig behovet for menneskelighet, støtte og respekt. Vi har alle sammen fordeler og ulemper. Bedriftens policy må i større utstrekning søke å nyttiggjøre seg av de positive sider — og alle har spesiell styrke på visse områder.

Det interne livet er av den største betydning for bedriften. Forholdet de forskjellige grupper og individer seg imellom, medmenneskelighet og viljen og evnen til å hjelpe hverandre, er ting vi antakelig tenker for lite på i det daglige arbeidet.

Konklusjonen må bli at vi i større grad må være oppmerksomme på, og kartlegge våre omgivelser for å søke å gi hjelp og støtte der det reelt er behov for det.

Det er ofte de små ting som skaper ånden i bedriften — både på godt og vondt.

Til slutt vil jeg nytte anledningen til å ønske samtlige ansatte med familie en riktig **GOD SOMMER!**

Egil Flaatin

INDUSTRIFONDET PÅ BESØK

Torsdag 24. mai hadde vi besøk på Hunsfos av Industrifondets styre og administrasjon. Som mange sikkert husker, hadde Industrifondet en meget sentral rolle i den økonomiske sanering som ble gjennomført i 1978 og er i dag Hunsfos' største aksjonær.

Besøket startet i velferden,

hvor gjestene fikk anledning til å møte både vår styreformann, klubbformannen og administrasjonsgruppen. Etter å ha vist Hunsfos-filmen, ga Flaatin en orientering om vår nåværende situasjon og planer for de nærmeste år. Det ble stillet mange spørsmål, og spesielt Hunsfos' salgsutvikling og konkurransesituasjon

på hjemmemarkedet ble diskutert.

Senere ble selskapet delt i to grupper og vist rundt på fabrikk. Som bildene illustrerer var interessen stor, og vi vil gjerne gjenta formannen, Tor Aspengrens ord om at de møtte en velordnet og ryddig arbeidsplass.

I det hele tatt var det et meget hyggelig og nyttig besøk.

Foran fra venstre: Sven Nilssen, Tor Aspengren (styreformann), Jan G. Langfeldt (adm.direktør), Eli Aas, Børre Aastorp (avd.direktør). Bak fra venstre: Sigmund Kjos (nestformann), Ove Aanesen, Kåre Aam, Liv Buck, Per Gjelsvik (avd.direktør), Anne-Mari Johannessen, Finn R. Elde, Odd Vattekar.

Glimt fra omvisningen

Årsmøte i Hunsfos Arbeiderforening

Lorents Larsen

Hunsfos Arbeiderforening avviklet sitt årsmøte i tradisjonelle former 26. mars. Oppslutningen om møtet var heller dårlig, da bare i underkant av 50

medlemmer møtte opp. Det ser ut til å bli stadig vanskeligere og samle folk til organisasjoner og foreninger, det gjelder ikke bare for Hunsfos. Nå var det riktignok heller ikke noen brannbare saker som skulle behandles, men likevel synes vi det er dårlig med ca. 10 % oppslutning.

Som representant fra Forbundet var vi lovet formann Rolf Hauge, men han ble forhindret i siste øyeblikk. Sverre Andresen overtok, og ga en grei orientering om situasjonen foran tariffoppjøret, og litt om bransjen generelt. Medlemstallet på landsbasis går stadig nedover, og vi er nå ca. 9000 aktive.

Utdeling av Forbundets 30-års nål var det også Sverre som forestod. 10 av våre skulle ha nålen. Det var Engly

Bårdsen, Engly Isaksen, John Ravnevand, Normann Hansen, Egil Isaksen, Ingulf Wennerberg, Kjell Gundersen, Ragnar Heimdal, Arnt Joreid og Aimar Larsen.

Vi fikk også orientering fra våre representanter i Hunsfos styre, arbeidsmiljøutvalget og forsikringsutvalget.

Det ble vedtatt at pengene fra bedriften til våre feriesteder, skal settes på konto og brukes til større investeringer.

Som en forandring hadde vi i år bestilt varm mat, lapskaus, og den falt godt i smak så det ut til.

Av valgene nevner vi at nytt styremedlem ble Asbjørn Honnemyr fra avd. 9.

J. S.

Bildet viser fra venstre: Engly Isaksen, Normann Hansen, John Ravnevand (delvis skjult), Egil Isaksen, Engly Bårdsen, Sverre Andresen og Lorents Larsen.

JENNY ANDERSEN

Veteraner som takker av

Jenny Andersen har gått over i pensjonistenes rekker. Hun er født 5. mai 1920 i Tveit. Hun kom til Vennesla ganske tidlig, og gikk på skolen på Hunsfoss.

Hun begynte på salen som 18-åring, og ble der 10–11 år. Så ble det giftemål og barnestell noen år før hun kom tilbake her som vaskehjelp. De første årene var hun reserve, de siste 12 årene har hun vært fast.

Jenny har likt seg ualminnelig godt

her. Hun kan ikke få fullrost arbeidsplassen og folkene her. Det var bare blide fjes å møte hvor du enn snudde deg, sier hun. Og en av grunnene til det, er nok at Jenny selv alltid var blid og i godt humør. Og godt humør er som kjent nokså smittsomt.

Nå har hun nok å ta seg til hjemme. Våren er en travel tid når en har hus og hage å stelle med.

Vi vil takke Jenny for samarbeidet her, og ønske lykke til i årene som kommer.

Kåre Berg Andresen

Det ble avholdt årsmøte i kantina 10.4.84.

Formann V. Engebretsen ledet møtet og refererte regnskap og beretning. Dette ble enstemmig godkjent.

Det ble vedtatt å forandre leiedag for hyttene i Melkevika slik at leien går fra fredag kl. 18.00 i stedet for lørdag.

Angående forslag til anvendelse av de kr. 35.000,- som vi har fått av bedriftens styre, ble det vedtatt å overlate dette til hyttekomiteen for videre behandling og evt. bevilgning fra foreningens styre.

K. Berg Andresen orienterte om de viktigste sakene som har vært behandlet i bedriftens styre siste år. Han påpekte bl.a. at samarbeids-

Årsmøte i Hunsfos Funksjonærforening

forholdene i styret har vært meget gode siste periode.

Regnskapet for 1983 ble kommentert på de viktigste postene, likeledes de viktigste investeringsprosjektene for kommende år.

Budsjettet for 1984 ble kommentert, og hittil i år ser det bra ut i forhold til budsjettet.

VALG:

V. Engebretsen refererte valgkomiteens innstilling, og deretter ble følgende valg foretatt:

Formann : Kåre Berg Andresen ny
Sekretær : Roy Thorbjørnsen ny
Styremedl. : Kari Bjørg Limm gjv.
Styremedl. : Viggo Engebretsen ny
2. varamann: Sigrid Tveit ny
Ø. Jørgensen møtesekr.

ÅRSBERETNING FOR 1983

Følgende styre har fungert i perioden

Formann : V. Engebretsen
N.formann : Ø. Jørgensen
Sekretær : S. Tveit
Kasserer : I. Edvardsen
Styremedl. : K.B. Limm

Styremedl. : K.B. Andresen

Styremedl. : I. Nordhagen

1. varamann: S. Andersen

2. varamann: K. Larsen

Det er holdt 5 styremøter i perioden. Av spesielle saker som har vært diskutert er nybygg i Melkevika og eventuelt kjøp av hytte på Hovden. Brygga i Melkevika skal forøvrig tas i bruk i vår.

Som hytteutvalg har følgende fungert:

Ø. Frustøl
V. Nordhagen
T. Spilling
K.B. Limm
I. Edvardsen.

Hytteutvalget har stort sett administrert og gjort alt vedlikehold i Melkevika.

Økonomien i foreningen er god. Vi kan ikke unnlate å nevne at vi ved regnskapets avslutning for Hunsfos Fabrikker fikk kr. 35.800,- til vedlikehold og opprustning av eksisterende feriested.

Vennesla, 10.4.84

Hunsfos Funksjonærforenings styre

HJELPEKASSENS ÅRSMØTE

På årsmøtet ble besluttet å holde ytelsene på samme nivå som tidligere inntil det blir mere klart hva de nye helseordninger innebærer. Regnskapet for 1983, og de ytelser som gies, er gjengitt nedenfor.

Det ble gjenvalg på formann Salve Aas og sekretær Trygve Holtet.

De øvrige styremedlemmer er Ingeborg Haraldstad, Alfild Husøy og Otto Heiseldal.

HJELPEKASSENS YTELSE

MEDISINER:

Det gis mot fremvisning av resept 50 % refusjon ved kjøp av medisiner til ansatte, hustru og barn under 18 år såfremt hustru og barn ikke har lønnet arbeid. Pensjonistene og ektefellene får full dekning.

BRILLER:

Ansatte får ved kjøp av briller et tilskudd kr. 200,- mot å fremvise kvittering fra godkjent optiker. For pensjonister ytes tilskuddet også til ektefeller.

FYSIKALSK BEHANDLING:

Det ytes til alle ansatte inntil 50 %

av eget mellomledd for fysikalsk behandling. Pensjonister får dekket hele mellomlegget.

KIROPRAKTOR:

Det ytes til alle ansatte 50 % av eget mellomlegg inntil 6 behandlinger. Pensjonister får full dekning inntil 6 behandlinger. Utover 6 behandlinger ytes til alle ansatte kr. 25,- pr gang.

EGET MELLOMLEGG TIL SPESIALIST OG RØNTGEN:

Det dekkes inntil 50 % til alle ansatte. Pensjonister får full dekning - det gjelder også pensjonistenes ektefeller.

For å kunne få hjelpekassens ytelser må vedkommende ha vært ansatt i 6 måneder.

For ansatte som blir uføretrygdet eller pensjonert før oppnådd pensjonistalder gis ikke de ytelser som pensjonister får før vedkommende er 60 år. De må forøvrig ha 10 års ansettelsestid ved bedriften.

Medlemmer som ved uriktige opplysninger eller ved å unnlate å gi riktige opplysninger uberettiget har oppbåret stønad, plikter å betale tilbake til kassen det som er utbetalt for meget.

Hjelpekassens styre.

ÅRSREGNSKAP

FORMUE pr. 1/1-83:

Bankbeholdning Kr. 1.890.607,30
Aksjer H.F. " 500.000,00
Kassebeholdning " 5.043,35
Kr. 2.395.650,65

INNTEKTER 1983:

Innbetalte premier Kr. 109.768,10
Renter 1983 " 228.957,00
Kr. 338.725,10

UTGIFTER 1983:

Medisiner Kr. 127.759,65
Briller " 17.850,00
Fys.behandling " 15.791,00
Kiroprakter " 2.130,50
Mellomlegg " 14.306,00
Administrasjon " 37.714,00

Kr. 215.551,15
OVERSKUDD-1983 " 123.173,95
Kr. 338.725,10

FORMUE pr. 31/12-83:

Bankbeholdning Kr. 2.004.564,30
Aksjer H.F. " 500.000,00
Kassebeholdning " 14.260,30
Kr. 2.518.824,60

Automatiseringsavdelingen

Automatiseringsavdelingen holder til i etasjen over elektrisk avdeling i den nordre del av verkstedet. Avdelingen har siden -79 beholdt sin bemanning - ca. 17 mann -, mens bedriftens andre avdelinger har redusert antallet.

Allikevel har avdelingen problemer med bemanning, opplæring og størrelsen av lokalene. Dette er problemer som instrumentavdelingen (som det tidligere het) har kjempet med siden en meget beskjeden start i 1963. Den gang hadde Y. Hjelm Johansen fått i oppdrag å bygge opp en serviceavdeling for instrumentvedlikehold. Det ble ansatt en instrumenttekniker på månedslønn, en instrumentmekaniker på timelønn og en hjelper. Lokalet var et trekkfullt, støvete rom i fyrhuskjelleren. For de ansatte økte arbeidsmengden for hver dag. De hadde samarbeid med avdelingsingeniørene og med verkstedet. Allikevel var det ikke mulig å holde arbeidet unna. Avdelingene hadde store prosjekter foran seg. Hjelm Johansen selv hadde mange andre oppgaver, og ønsket å bli fritatt for den daglige ledelse av instrumentverkstedet. Det skulle gå lang tid før avdelingen fikk en instrumentingeniør som leder og bedre lokaler i papirfabrikken.

Gunnar Nergaard kom hit i mai -75. Avdelingen hadde fått de nåværende lokaler. Behovet for service hadde øket enormt. Kanskje den viktigste oppgave Nergaard hadde ved ansettelsen var å øke bemanningen. Navneskiftet til automatiseringsavdelingen forteller at det nå var mere avanserte oppgaver avdelingen skulle løse.

I desember -76 var det ansatt 12 mann. Fra denne tiden og frem til 1980 øket bemanningen til 17 mann. En kjedelig ulempe i disse årene var stor „gjennomtrekk” - 30 % pr. år. Nå er forholdet mere stabilt.

Vi har oppsøkt Gunnar Nergaard for å få vite mere om denne viktige serviceavdeling.

Hva er automatiseringsavdelingens oppgave og ansvarsområde?

Det omfatter i prinsippet de aller fleste målinger, prosessreguleringer og kontrollsystem som har vekselvirkning med prosessene og den resulterende kontroll med prosessens parametre.

Videre er det bestilling av reservedeler og nytt utstyr etter avtale med avdelingene, ajourføring av tegninger og beskrivelser, konstruksjon og bestillinger av nyanlegg og forbedringer, kommunikasjon, informasjon og samarbeid med andre avdelinger som er nødvendig for å utføre ovennevnte oppgaver. Dessuten har vi vedlikehold av datamaskiner ved PM1, PM 5 og avd. 9.

Hvordan er automatiseringsavdelingen organisert?

Det er 6 ingeniører: Steinar Dale, Vigge Engebretsen, Geir Grande, Rune Hals, Oskar Lundevold og Oskar Lund.

Det er en tekniker Tor Spilling, og 7 instrumentmekanikere: Sverre Cato Bratlie, Syvert Dale, Oskar Fjellestad, Thomas Ingvald Karlsen, Jan Arne Mølbach, Finn Helge Omdal og Dag Stålhane.

En formann Svein Teigen, og en teknisk tegner Stein Angsund.

4 av ingeniørene har ansvar for hvert sitt område og i tillegg har de hver sine spesielle oppgaver av mere generell karakter.

Instrumentmekanikerne er i prinsippet ikke knyttet til spesielle deler av fabrikken, men vår prosess er delt

Bakerst: Geir Grande, Gunnar Nergaard, Thomas J. Karlsen, Oskar Fjellestad, Oskar Lund (skjult), Jan Arne Mølbach. Midten: Dag Stålhane, Rune Hals, Syvert Dale. Sittende: Steinar Dale, Stein Angsund, Tor Spilling, Svein Teigen. Ikke tilstede: Finn Helge Omdal, Sverre Cato Bratlie, Oskar Lundevold, Viggo Engebretsen.

inn i områder som har hver sin kontaktmann og dette gjør at i praksis er det stort sett de samme som tar seg av problemene innenfor et spesielt område.

Et forhold som gjør at en må være kjent over hele fabrikken er vår vaktordning. Ingeniørene har vakt en uke av gangen for hele fabrikken, og denne ordningen forsterkes med en mekaniker i helgene.

Hvilke oppgaver har dere drevet på med i den senere tid?

Jeg vil nevne våtsytem PM 1 og PM

5, innløpskasse/hulldetektor PM 4, frotopulper, vannstoffperoksydanlegg, kjemikalieanlegg, tremasse blekeri, og i tillegg endel andre mindre oppgaver.

Hva er målsettingen med det dere gjør?

Hovedmålsettingen er å gjøre vårt til at bedriften tjener penger. Dette kan vi gjøre ved å sørge for at de reguleringer som er nødvendig for å få et stabilt og godt produkt blir best mulig, og at våre driftsoperatører og andre får tilstrekkelig informasjon om prosessen for å utføre sine oppgaver.

Og til slutt skal det hele jo være så driftssikkert som mulig og feil skal finnes og utbedres raskt.

Hva er den største forandring som har skjedd i din tid her?

Det er utvilsomt overgangen fra pneumatisk til elektronisk instrumentering. Dette var nok såvidt påbegynt i 1975, men gjenvinningsanlegget og kokeriet var det første store anlegget med denne teknikk.

Dernest må jeg nevne måleutstyret og datamaskinene vi har fått på PM 1, PM 5 og i bstrykningsavdelingen.

Gode målinger er vanligvis en forutsetning for å kunne regulere skikkelig. Dessuten er reguleringsproblemene rundt en papirmaskin så store at det fordres en datamaskin for å utføre dette tilfredsstillende.

Hva føles som de største problemene dere har idag?

Det er tre ting: Bemanning, opplæring og størrelsen av lokalene.

Treforedlingsindustrien er en bransje som i løpet av en periode på 10–12 år har skiftet karakter fra å være et håndverk basert på "finger-spiss-følelse". Og svært lang erfaring til å bli en prosessindustri. Strengere krav til kvalitet og stabilitet samt økt produktivitet pr. operatør har ført til at reguleringstekniske hjelpemidler i økende utstrekning er tatt i bruk.

Ser vi på sammenlignbare bedrifter er automatiseringsavdelingen på M. Peterson & Søn, Moss, på 23 mann, og Saugbrugsforeningen, Halden har 33 mann. Vi er samme antall som vi hadde i slutten av 79 og det er vel ingen stor overdrivelse å si at det har blitt montert noe nytt i de aller fleste ukene siden den tid.

Det er imidlertid ikke vedlikeholdet av den sterkt økende instrumentering som er hovedproblemet. Men siden det er så mange mindre anlegg er det stadig forandringer og utvidelser som skal gjøres, og dette er i tillegg til de løpende prosjekter.

For å holde unna med de andre avdelingene må vi derfor i stadig større omfang basere oss på leid hjelp og flaske-halsen er idag at vi ikke kan administrere flere samtidig som konstruksjon og tilrettelegging skal foregå.

En løsning kunne jo være å sette bort disse oppgavene, men erfaring har vist at for mindre anlegg blir det ingen gevinst å hente.

Tidspresset fører til at informering av driftsledelse og operatører lider. Og utarbeidelse av bruksanvisninger og instruksjoner ligger etter.

Oppfølgingen som skal til forat et

anlegg skal bli fintrimmet så vi får den største tilbakebetalinga av investeringen, blir heller ikke gjort tilfredsstillende.

Den totale arbeidsmengde vi ikke gjør, men som burde blitt gjort, vokser stadig. Vi kan si at vi rekker å gjøre alle jobber, men de blir bare gjort 80 %.

At vi ikke rekker å delta i undervisningen av andre i fabrikkene er en ting, men sett med våre øyne er det største problemet vår interne opplæring. Mengden med utstyr vi installerer – som bare en enkelt eller et fåtall har kjennskap til – øker.

Igjen tilbake til Peterson & Søn. Der er automatiseringsavdelingens opplæringsbudsjett på en kvart million pr. år, og det er avsatt i snitt en halv dag pr. mann pr. uke til opplæringsformål.

Med de problemer vi har hatt i løpet av de siste 5 år med økonomi og mannskapsreduksjoner, har det selvsagt vært vanskelig å la en avdeling vokse. Men nå som situasjonen begynner å komme under kontroll tror vi nok at vi vil få muligheter til å komme ajour både mannskaps og opplæringsmessig. Ellers blir nok effekten av de investeringer som er gjort på dette området vesentlig redusert overtid.

Hva kan vi vente oss av nye ting i tiden fremover?

Hittil har vi stort sett målt og regulert et utall av prosesser. Det som vil komme er at vi får knyttet disse mere sammen og at vi får målinger og registreringer på et større avsnitt av prosessen, for å overvåke den totale effekt av mange enkelttrinn. Jeg tenker på virkningsgrader og økonomi. Det er jo egentlig det vi er interessert i.

Større vekt vil bli lagt på å få et bilde av situasjonen til prosessen og vi vil få bedre verktøy for å finne ut hvorfor vi ikke klarer å ligge på produksjon- eller kvalitetstoppen hele tiden.

T.K.

Vi har blant de ansatte på automatiseringsavdelingen trukket ut 3 stk. Av disse har 2 stk. – etter å ha hørt båndopptak av det Nergaard hadde å si – besvart noen spørsmål. Spørsmålene gikk ut på hva vedkommende synes om arbeidsplassen sin, om han ønsket noe annerledes eller om han hadde noe spesielt å komme med vedrørende sin arbeidssituasjon.

Rune Hals (33) stod på farten til Toronto i Canada da vi intervjuet ham.

Han skulle på opplæring i Sentrol Dataanlegg.

Rune kom til Hunsfos i des. -74. Han er utdannet ved SØTS (nå AIDH), Grimstad, er gift og har 2 barn.

Han er engasjert med eldre og nyere anlegg i PM 5, 6, Avd. 9 og kjemikalieavdelingen. For tiden er det mest PM 5, 6.

Han synes det er gode forhold på automatiseringsavdelingen, og jobben er interessant og varierende. Men han kunne tenke seg et mindre ansvarsområde. Av og til føler han at han ikke har hodet over vannet. Det blir for mange ting som foregår på samme tid og arbeidet påvirkes av det. Det bør legges mer vekt på intern opplæring.

Thomas Ingvald Karlsen (32) kom til Hunsfos i 1979. Etter realartium i 1971 gikk han befalskole på Helgelandsmoen og er senere uteksaminert fra Skandinavians Flytekniske Akademi, Göteborg.

Han er kontaktmann i råstoffavdelingen – bortsett fra kokeriet.

Thomas Ingvald er godt fornøyd med jobben. Det var en stor fordel for arbeidet da de fikk et informasjonsmøte pr. mnd. med Nergaard.

Han vil spesielt understreke at etterutdannelse har aldri før vært mere aktuelt enn i dag, og det bør følges mere opp med det slik en hører at andre gjør.

Noe negativt: Før hadde mekanikerne samme vaktordning som ingeniørene. Det gikk ut på vakt en uke om gangen. Som et ledd i bedriftens nedskjæringsprogram ble vakten for mekanikerne redusert til helgevakter. Dette ble en reell inntektsreduskjon som var meget følbart for de fleste, kanskje særlig for de som bygger hus.

Skrekk og gru!

Kloakktrollet er tilbake i kloakkene!

Deltakerne i grunnkurs i arbeidsledelse -83/84 tar affære.

Våre lesere vil huske kloakktrollet som vi hadde besøk av høsten -79 og som elsket å boltre seg i taustomper, tomflasker ikke bare av edruelig art, pussegarn, plast og vet ikke hva. Vi husker at John Homme drev en intens jakt på trollet og jaget det bort for alltid — trodde han.

Nå er trollet tilbake igjen og har tatt med seg ungen sin. Som unger flest er denne ungen voldsomt glad i å søle med vann. Det åpner alle de friskvannskraner det kan komme over og går ikke av veien for å åpne for bakvann heller.

Les Håkon Lølands rapport nedenfor og bli fylt med skrekk og gru! Håkon har driftsansvaret for at renseanlegget fungerer og at det ikke går mere fiber og fyllstoff til Otra enn hva konsesjons-vilkårene lyder på. Og nå vil han IKKE gi seg før trollet er på flukt med ungen sin!

Jakten på trollene er tatt opp av deltakerne i „Grunnkurs i arbeidsledelse” -83/84. Disse er Håkon Løland, Per Sigmund Løyte, Jan Egil Nordahl, Thomas Skårdal og Svein Teigen.

I en hovedoppgave har disse i fellesskap belyst problemet med for stor belastning av tilførslen til pumpegraven foran sedimentasjonsanlegget. For å få en snarlig forbedring av utslipp til elven, må forbruket av fersk-

vann ned. Etter et møte med lederne for endel berørte avdelinger ble man enig om å gå inn for å stenge alt unødvendig vannforbruk. Allerede etter noen dager var det synlig bedring.

Vi ønsker herrene lykke til. Hva de „delikate” ting som blir kjørt i kloakken angår, må hver og en av oss ordne opp i.

Håkon Løland stiller spørsmålet om det er nødvendig å slippe rims til kloakken. Det hindrer pumpingen til

sedimentasjonsanlegget. Fra ansvarlig hold i papirfabrikken får vi vite at problemet skyldes at en av og til får papir i utskuddsoppløseren som ikke lar seg defibrere godt nok. Da er det ingen annen utvei enn å dumpe innholdet til kloakk.

Hadde man undersøkt papiret bedre på forhånd, kunne man holdt papiret tilbake. Det er således mulig å redusere problemet betraktelig.

RENSEANLEGGET FOR KLOAKKVANN

Anlegget for rensing av kloakkvann har nå vært i drift siden 1974. Alle som har sin gang til og fra jobben forbi anlegget har sikkert registrert haugene med slam som blir kjørt bort, og en må si at det fungerer tilfredsstillende.

Men vi har problemer med langt større vannmengder enn hva teorien tilsier. Nå vil nok enkelte „reise bust” og si at vi er vant med at „teorien” ikke holder, men jeg vil hevde at „teorien” ikke skal ha skylden alene. Tenk bare på alle spyleslangene som ligger og renner helt unødig. At en må spyle sier seg selv, men en burde stenge vannet etter bruk. Benytte bakvann der det er mulig og da får en to flurer i ett smekk. Mindre fibertap og mindre vann til kloakk.

Vi må alle være klar over at slam-anlegget er et nødvendig onde som vi må ha. Det gjelder både utrusting og drift. Vi er underlagt et lovverk som en må regne med blir strengere kontrollert etter som årene går med hensyn til utslippet til elva. Derfor må det være i alles interesse at anlegget blir utnyttet på beste måte ved at vannforbruket kommer ned. Steng av alt unødvendig friskvann, bruk bakvann så sant det er mulig og hjelp til så vi får renere elvevann, fri for bark og slam

og et bedre bevis overfor myndighetene på at vi bestreber oss på å overholde utslippsvilkårene.

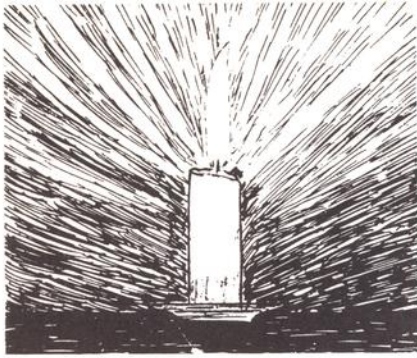
Pumpestasjonen er et kapittel for seg selv. Skal en sammenligne denne med noe, må det være med å sette garn i sjøen. En vet ikke noe om hva en får i det. Det en er sikker på er at en ikke får fisk, men alt mulig fra tauverk, plankebiter, stykker fra kloakkrør, til sko, klær, pussegarn og finerplater.

Det er øyensynlig enkelte fremdeles her som tror at kloakkvannet går direkte til elva. Så husk på når du skal kvitte deg med et par utslitte sko, hiv dem heller i søppelkurva.

Til slutt vil jeg stille et spørsmål. Er det nødvendig å slippe uoppløst rims i kloakken for det skaffer oss så meget bry?

23/3-84 H. Løland

BERED DEG Å MØTE DIN GUD

Men midt på natten lød der et rop: Se brudgommen kommer! Gå ham i møte. Da våknet alle jomfruene og gjorde sine lamper istand. Men de dårlige sa til de kloke: Gi oss av eders olje! For våre lamper slukner. Men de kloke svarte: Nei, det vilde ikke bli nok både til oss og til eder, gå heller til kjøpmennene og kjøp til eder selv! Men mens de gikk bort for å kjøpe kom brudgommen, og de som var rede, gikk inn med ham til bryllupet og døren blev lukket.

Til sist kom da også de andre jomfruer og sa: Herre! Herre! lukk opp for oss. Men han svarte og sa: Sannelig sier jeg eder jeg kjenner eder ikke. Våk derfor! for I vet ikke dagen eller timen. MATTEUS 25 FRA VERS 6-13.

Når vi leser disse vers i Matteus så ser vi at det var olje spørsmålet som var avgjørende for hvem som skulle bli med brudgommen til bryllupet. Og det er nettopp dette som er avgjørende for meg og deg, at vi har mottatt Gud's rene Olje, den Hellig Ånd i våre hjerter og liv. De dårlige Jomfruer ville låne Olje, men de kloke sa: Gå til kjøpmennene og kjøp til eder selv! Det er en pris å betale for et Ånds fylt liv. Det var denne pris de kloke jomfruer hadde betalt, og det var dette de dårlige hadde forsømt. INGEN kommer inn i bryllupssalen på lånt olje. Eller for å si det på en annen måte. Du kommer ikke inn i himmlen på mors bønner, på fars guds frykt, eller på din nabos gudsliv. Du må kjøpe selv. Ja bibelen sier at du må miste ditt liv for å finne det.

Derfor Bered deg å møte din Gud! Du sløve kristne våkn opp før våkner i de dårlige jomfruers rad. Du frafalne vend tilbake til din livs Gud. Du bønnebarn som inntil nå ikke har hatt bruk for din mors og din fars Gud søk Herren før det er for sent. Du ufrelste venn som leser disse linjer omvend deg fra din synd og TRO evangeliet. Jesus kommer snart for å hente sin Brud til bryllup i Himmelen. Benytt derfor dette nåde kall som i dag når din sjel.

Vil du bære med til Himmelen når Jesus kommer, må du allerede nå anerkjenne ham som din personlige Frelser.

"For dersom du med din munn bekjenner at Jesus er Herre og i ditt hjerte tror at Gud oppvakte ham fra de døde, da skal du bli Frelst". Det er bare et liv som er verdt å leve, og det er livet med Jesus. Derfor kan alle dem som har fått oppleve å få sin synd forlatt si med sangeren. Nu er jeg lykkelig glad og fri på vandring hjemmad, snart er jeg der hvor Jesus er. Amen.

Jesus er Verdens eneste håp.

Svein Harald Haugland

Støy og hørselstap

Harald Skuland

vået ved å dempe støykilden. Her ved bruket betyr det utskifting av papirmaskinene, og det er økonomisk umulig. Derfor har fabrikken dispensasjon fra støyforskriftene. Men ved enhver nyinstallasjon og ombygging må støyforskriftene følges nøye, slik at eventuelle nye arbeidsplasser ikke blir like sterkt støyekspontert.

På grunn av det høye støynivået blir den enkelte arbeider pålagt å bruke hørselvern. Det være seg som øreklokker eller ørepropper. I mange tilfeller hvor støyen er større enn 85 dB som et gjennomsnitt, er hørselvern ikke bare et pålegg, men et PÅBUD ifølge loven. De mange som ikke bruker hørselvern har rett og slett ikke lov til å la vær.

Dette gjøres og påbys selvfølgelig med den gode baktanke at hørselen ikke skal skades. Imidlertid synes dette vanskelig for den enkelte å skjønne. Unnskyldninger som svette rundt øreklokkene, hodepine og ubehag brukes for å slippe hørselvern. Noen sier de hører så dårlig likevel at de behøver ikke hørselvern. Men skal her være klar over at den som først har fått en liten hørselskade, er den mest utsatte ved fortsatt støyekspontering.

Hørselen til den enkelte følges med regelmessige kontroller. Dette for å registrere eventuelle hørselskader, og registrere forandringer i hørselen. På den måten følges den enkelte, og kan gies råd og vink. En sterk støyskadd arbeidstaker vil ha vanskelig for å arbeide i fortsatt støy. Det vil bli vanskelig å høre de fine høyfrekvente lyder som kanskje er nødvendig å høre i arbeidet. Slike vil vi være behjelpelig med omplassering til en mindre støyekspontert arbeidsplass.

Videre må vi huske at det ikke bare er arbeidsplassen som gir mulighet for støyskade. Skyting, jakt og skogsarbeid med motorsag er fritidssysler med høyt lydnivå. Man skal heller ikke glemme diskotekbesøk og platespiller som mulige støykilder. Dette er ting vi må huske på i vår hjemlige tilværelse.

Dere har hørt "denne lekse" flere ganger før. Likevel er det min plikt å informere dere om skadevirkningene av arbeidsmiljøet. Slik at dere ikke kan komme siden og si at "det hadde vi aldri hørt om".

BEVAR HØRSELEN – BRUK HØRSELVERN.

Bedriftslegen

Støy på arbeidsplassen er årsak til en av de vanligste yrkesskader, – hørselstap.

Hunsfos Fabrikker er av eldre dato og maskineriet installert i en tid da støy ikke ble tatt hensyn til. Hjelm-Johansen, som har kartlagt støynivået i fabrikken, kan bare konstatere at støynivået er altfor høyt i de fleste avdelinger.

Det ideelle var å redusere larmni-

VÅRHYGGEFESTEN

I år, som i fjor, som i mange år, ble Vårhyggefesten avholdt med stor festivitás.

Vel 60 hadde funnet veien til Kantinen onsdag den 28. mars, og hadde det ikke vært for Dynastiet ville vel festen ha vart ut i de små morgentimer.

Med en opplagt Elias Omdal som konferansier og med brødrene Arntzen som både sang og spilte og ledet allsang fantes der ikke dødpunkter i programmet.

Bjørn Johansen (lab'en), som er en

"trimmer" i ordets rette betydning holdt et kåseri om sitt møte med "Sesilåmi", den store folkevandringen fra Setesdal til Sirdal. Kåseriet gjengis i sin helhet nedenfor.

Smørbrød, kaker og kaffe ble servert og med sang og musikk ble det en virkelig fin feststemning. En svingom til gammeldanstoner fikk noen også anledning til.

Premiebordet er ved disse Vårhyggefestene et skue i glitter og glans, og det er ikke få glass, pokaler, plaketter og andre ting som deles ut.

Direktør Flaatin, som også i år var blant gjestene, stod for overrekkelsene av premiene. Resultatlistene o.l. stod i forrige nummer av H.P. Her skal nevnes at årets idrettsnavn er Alf Hodnemyr. År om annet kåres en person til årets idrettsnavn. Dette skjer ikke hvert år, så man forstår at denne be-nevnelsen eller utmerkelsen henger meget høyt. Alf er, som Øystein Lie sa det, et ja-menneske – alltid positiv og velvillig.

Av andre premieringer nevnes damelaget vårt. I år igjen vant de første divisjon i håndball, og som bildet viser, ble hver av spillerne tildelt premie. Vi gratulerer.

Ledelsen ved bedriften setter stor pris på å ha et aktivt idrettslag. Gleden var derfor stor da Flaatin overrakte laget, ved formannen Trygve Kittelsen, en sjekk på kr. 12.000,—.

Nevnes skal også at den komité som tildeler anerkjennelser i år har utnevnt en hel avdeling, nemlig avd. 9, hvor over halvparten av de ansatte driver idrett i større eller mindre grad. Avdelingen fikk overrakt en pen krytallvase ved Alma Irene Ingebretsen.

Videre fikk Liv Kittelsen blomster av Gunnar Grundetjern som takk for at hun viser forståelse for at hennes mann ofte er opptatt av bedriftsidrett.

Tor Dalsøren

TRIMPLAKETT FOR 1983/84 TIL 10 IVRIGE TRIMMERE

Astrid Hodnemyr
Gerd Hodnemyr
Harry Arntzen
Else Lie
Tjøstel Askekjær
Trygve Ramsdalen
Ingulf Wennerberg
Oddvar Robstad
Torkel Øydna
Otto Hagman

Overrekkelse av plakett til trimmere. Fra venstre: Oddvar Robstad, Gerd Hodnemyr, Torkel Øydna og Astrid Hodnemyr.

★ *Seriemestrene i 1. divisjon håndball. Fra venstre: Alma Irene Ingebretsen, Evelyn Olsen, Ida Nordhagen, Ellen Johannessen, Gundrun Lian, Mai Britt Dahl, Randi Fosheim. Ikke tilstede: Else Skeie, Randi Voreland, Wenche Jensen.* ★

*Årets idrettsmann, Alf Hodnemyr
hedres*

*Avd. 9 mottar anerkjennelse ved Alma
Irene Ingebretsen*

*Liv Kittelsen mottar blomster av
Gunnar Grundetjern*

*Ragnhild Aurebekk – Hunsfosmester
på ski*

Laget mottar pengegave.

BJØRN JOHANSSENS KÅSERI

Etter snart 10 år med bedriftsidrett på Hunsfos, er det ikke fritt for at en del hendelser og opplevelser er blitt utslettelig selv om jeg aldri så gjerne ville ha dem bort, eller vil jeg egentlig det.

Det hele begynte høsten 1974.

Med 14 års treningsleir i Tyskland bak meg med dager fullt av B-vitaminer ispedt 8–10 km „folkeløp” (marsjkonkurranse og en katastrofe av et 20 km skirenn i 15 varmegrader, stilte jeg opp i høstens første O-løp. Gjennomtrent som jeg var valgte jeg kort løype. Med mitt første og siste o-løp inntil da i frisk erindring, et løp i speideren under et virvar av kraftledninger. Det ble tidlig mørkt den gang.

Nu. Den 1,8 km korte løype feide jeg igjennom på noe i underkant av 40 minutter. Stor var min forbauselse og ikke mindre min glede, da jeg noen dager senere i ”Fævennen” kunne lese at jeg hadde vunnet min klasse, og utklasset nestemann med over 1 time. — En viss Harry Voreland!!!!. Flere ble ikke nevnt i avisen. Man har selvfølgelig bare plass til de beste.

Med denne knallstart i Norsk idrettsliv, var det jo helt naturlig å mene at treningsopplegget i Tyskland hadde vært riktig, og jeg satset friskt videre. Og du verden hvor jeg satset, og etter hvert oppdaget jeg at min seier over Harry var og skulle bli den siste, i klasse med mer enn en deltager.

Det var i grunnen da det begynte å bli moro. Riktig moro, og svært ofte var det Trygve Kittelsen som var min gledes spreder. Jeg må få lov til å komme tilbake til det senere!

Mitt livs løp gjorde jeg imidlertid da jeg i ett og samme løp slo både Inge Nettet og Anton Brandsnes. Alt hadde fungert perfekt og jeg var overbevist om at storformen var like rundt hjørnet, forøvrig ble vi nr. 14, 15 og 16.

Og nei det var nok ikke storformen som var rundt hjørnet (på dette tidspunkt visste jeg ikke dette).

MEN SESILÅMI

Når man er oppvokst ved Oslo og har hatt hele Nordmarka å rase ut i, må jeg innrømme at alt det oppstyret som det første Sesilåmi fremkalte, pirret min humoristiske sans. En hel gjeng galninger begynte å løpe rundt med ryggsekk i påvente av sne, for Sesilåmi var jo et turrenn på ski. I mitt

stille sinn fremkalte jeg minner fra ungdommen hvor både 4 og 5 miles turer stod innprentet og dessuten hadde jeg jo krysset Jotunheimen på 11 dager i 1964.

Nei Sørledningene fikk trene i fred for meg, så mye oppstyr for noen og femti km, måtte vel ha sin bakgrunn i at kunsten å løpe på ski nylig var innført, eller at interessen stort sett hadde dreid seg om makrellfiske, trodde jeg.

Nei, jeg hadde fra min Tyske treningsleir 40 km i løpet av 10 år på skiene og tok det hele svært med ro, en stund. Det derre med treski var visst ikke særlig moderne lenger, og spesielt ikke med stålkanter. Så Madshus 215 cm glassfiber ble anskaffet for sikkerhets skyld. Det viste seg jo også at 80 mm's fjellski ikke passer så godt nede i Sørlandske skispor.

Og dermed var egentlig forberedelsene fra min side unnagjort, mens Sørledningene fremdeles raste rundt med ryggsekk og trente. En busstur som starter kl. halv fem om morgene, er en god garanti for at stemningen i reisefølget er på topp. Å du store min, maken til gravalvor og smøreproblemer. Det skulle jeg også få, men veldig mye senere.

Jeg hadde i grunnen også forestilt meg starten i et tur-renn meget mer gemyttlig, men her var det full rulle med startskudd og masseødeleggelse av staver og utstyr forøvrig, så da jeg som innflytter og attpå til østlending skulle avgårde, lot jeg de innfødte gå foran, jeg skulle nok se dem igjen. Men det ble meget, meget senere.

Det er i grunnen rart hvor lang en ellers lang bakke blir, når man etter hvert oppdager at man i hver fall har

10 cm glassfiber for mye på hvert ben, og den klatten med violett midt under nådde sjelden ned i sporet p.g.a. for stive ski. Men pytt, pytt, dagen var nyss opprunden og det var god plass til alle kanter, bortsett fra en stim med unge damer som gjorde sitt beste for å trampe meg ned bakfra. Jeg forfulgte denne stimen noen tid før den forsvant i noe rødflimmer på min netthinne, og da alt var klart igjen, var jeg midt oppe i en ny stim. Denne gang med eldre herrer. Jeg prøvde samme taktikken en gang til og da rødflimmeret forsvant, var også de eldre herrer forsvunnet, mens jeg befant meg midt opp i en eventyrlig søppelplass. Her hadde det vært folk før, men ikke lenger nu.

Det var herlig å kunne strekke ut over Myklevann og riktig kjenne hvordan plastbegere og appelsinskall løsnet fra mine fiolette klatter. I horisonten skuet jeg svarte prikker i bevegelse. Synd, tenkte jeg med meg selv, over at alle de andre gikk glipp av dette prektige skue. Ikke helt ulikt rensdyr, som jeg jo så godt kjente fra den gang jeg feiet gjennom Jotunheimen.

40 km til Sinnes stod det på et skilt, og det var her lang dags ferd mot natt begynte.

Ensomheten er ikke så tung å bære så lenge man slipper å gjøre det alene, tenkte jeg. Etter å ha fått Øyuvsbu i sikte, seilende ned over lett adskilt fra stav, sekk og solbriller. Det viste seg at det hadde vært matstasjon her og man bød på noen kalde svellede gryn med vørterøl til. Tanken på hva jeg hadde i min sekk i bussen i Sirdal, gjorde meg varm. Herfra var det bare nedover til Sirdal sa man, men sannelig var det mange motbakker i den ned-

VIKTIG OM TRIM OG PREMIERING

Ski- og terreng-gruppa og trim-gruppa vil vi berømme for fine, populære skirenn i vinter. 63 personer deltok i et eller flere av 8 løp. Herav deltok halvparten i 3 eller flere løp og har fått tildelt et krystallglass som anerkjennelse. 3 barn fikk plaketter.

Styret tror at denne spesielle form for premiering har vært medvirkende til den brede deltakelse i vinter, og har foreslått at det innføres tilsvarende premiering for sommertrimaktiviteter og for ballaktivitetene. Ordningen som nå er innført går ut på at deltakelse i 10 tirsdays-o-løp eller flere i løpet av en sesong berettiger til premiering med 1 glass. Likeledes premieres deltakelse i „ondagstreningsløp” – løpskyting og skogløp – i en ”nyryddet løype ved Honnemyr. Antall løp vil bli bestemt senere. De som deltar i håndball og fotball får tildelt 1. glass for deltakelse 15 ganger eller mere i trening og kamper.

Vi gjør oppmerksom på at det ikke

overbakken. Og ulempen var at etterhvert så man hverken de som gikk oppover eller nedover p.g.a lysforholdene. De fleste som gikk Sesilåmi dette første året gikk glipp av disse lysforholdene, da de inntraff på et senere tidspunkt, og det var midt oppe i dette forholdet at jeg traff Arnold. I skodde-heimen fremstod han som en svær ryggsekk med bein og ski på, av og til vaggende forut i det som før på dagen hadde vært et spor fullt av glade, raske veltrenede Sørlendinger, av og til sittende i sneen. Teknikken vi brukte der vi formodet en nedoverbakke, bestod nemlig i å sette seg ned. Kontrollen ble liksom bedre da.

Fjellheimen var som sagt fylt av Arnold og meg, bare avbrutt av noen som reklamerte for vørterøl. Dagslyset

er nødvendig å være medlem av Vindbjart eller noe annet idrettslag for å delta i tirsdaysløpene. Hunsfos BIL startet med disse løp. Av praktiske grunner ble alt vårt materiell overført til Vindbjart på den betingelse at Hunsfos skulle fortsette utad („offisielt”) som før. På terminlisten som foreløpig omfatter 19 løp, er oppført 2 kretsløp. Hvem som helst kan være med på disse to løp, men vi lar dem ikke telle som deltakelse i vår spesielle registrering.

I tirsdaysløpene er det ellers ingen form for premiering det er rene treningsløp og anledning for nybegynnere til å lære orientering i en lett ca. 2 km løype. Ganske snart vil en nybegynner prøve seg på en litt mere krevende løype på ca. 4 km. For de aktive er det en mere avansert løype på 6 km med innlagte „nøtter”.

Å være med på disse løpene som legges i skogene omkring Vennessla, hører med til de største gledene løperne har. Det deltar store og små av begge kjønn. Tidtakerne har god tid til å vente på den som vil „kose seg” underveis. Kart fåes på stedet for kr. 5,-.

Du som er interessert i premiering må merke deg følgende:

1. Det er selvregistrering. På et kort som du får utlevert f.eks. av oppmannen, fører du på navn, dato og sted for aktiviteten.
2. Kortet leveres straks sesongen er slutt f.eks. gjennom oppmannen til styret.
3. Det er ingen kontingent.
4. Ordningen taes opp til ny vurdering etter et år.

Vi håper at denne ordning vil være

var heller ikke lenger det det hadde vært, og i ly av dette prøvde jeg å bli kvitt noe vørterøl, men armene lot seg ikke lokke under hoftehøyde. Det må ha vært noe galt med ryggsekken sikkert, så vørterølet ble hvor det var.

Da det noe senere dukket opp busker mellom ryggsekken til Arnold og meg, skjønnte jeg at nu var endelig nedover-bakken kommet og vi nærmet oss sivilisasjonen. Aldri har vel en nedoverbakke noen gang blitt neglisjert i de grader. Lysten til å pløge var som forsvunnet. Evnen til å falle like-så. Du verden hvor fort det gikk, men så var det også nesten bare øynene som fungerte. Den vaggende ryggsekken med ben og ski kom sigende forbi, og sammen, – så godt det lot seg gjøre, spurtet vi elegant mot mål. For min del 7 timer og 28 min. etter gryende

med på å friste deg til å drive fysisk aktivitet i et hyggelig miljø.

ÅRETS TURORIENTERING

Venneslaposten har informert om opplegget i år for denne fine form for trim.

Det vil ikke som før bli lagt ut poster som blir liggende hele sommeren. Istedet brukes de poster som benyttes under tirsdaysløpene. Vindbjarts Orienteringsgruppes terminliste for 1984 viser de løp som skal arrangeres frem til 18. september.

Dette betyr at en bare kan besøke poster i tiden tirsdag kl. 17 til postene blir tatt ned – vanligvis en eller to dager etter løpet. Dette må en forhøre seg om hos den (de) som har arrangert.

Det er meningen at deltakerne selv skal registrere hvor mange poster som er besøkt og notere navn, alder, dato, løyper og sted. 40 poster tilfredstiller kravet til gullmerket, 23 poster til sølvmerket og 12 poster til bronsemerket. Vi minner også om at de som har oppfylt kravene til gull 5, 10 eller 15 år får bronse-sølv eller gullplakett.

Ved slutten av sesongen leveres (sendes) oppgave over antall besøkte poster til T. Kittelsen, Hunsfos.

Vi håper på mange nybegynnere fra Hunsfos!

KOSVIKLØPET

For 9. gang ble løpet fra Kostøl til Vikeland arrangert. Været var ikke det beste, men det var like moro for det. Og like hyggelig var det å komme i mål i hagen til fam. Hodnemyr hvor det som vanlig ble servert suppe og kaker.

dag, Arnold en halv time bedre tid. De eldre har jo handicap.

I dusjen var det også utslgt. Vi hadde først plundret en del med å få armene til å forstå at klærne skulle av. Men at disse skulle på igjen uten at legemet var dusjet, forstod de absolutt ikke.

Turen til bussen med alle våre idrettsvenner som hadde gitt avkall på vårt selskap denne dagen, gikk greit. Og vel inne i bussen mottok vi den fortjente hyllest som lød omtrent slik:

Til neste år må vi ha to busser, så de som bruker hele dagen kan reise når de kommer fram.

Det er jo alltid hyggelig å bli lagt merke til.

Takk for oppmerksomheten.

Bjørn Johansen

Godt miljø ombord

Også i 1983 vant M/S "Rytind" NM i friidrett for båter i klasse II, dvs. med mannskap under 15 stk., i konkurranse med 199 andre båter. M/S "Rytind" vant også Haugesundmesterskapet.

Vi viser til avisutklipp, som gir noen glimt fra premieutdelingen.

Hunsfos ønsket også å føye sitt navn til rekken av gratulanter. Representanter fra bedriften og H.B.I.L. hadde en hyggekveld ombord for en stund siden, sammen med det trivelige mannskapet.

Båtens mannskap sykler nesten over Nordsjøen på ergometersykkel når de tar sin tårn i styrehuset. En vennskapelig dyst på sykkelen viste at Rytind IL har noe bedre kondis enn H.B.I.L.

Vi takker båtens kaptein og mannskap for en minnerik kveld ombord.

R. Øvland

(Klipp fra Haugesund Avis)

Det var utrolig mange premier å dele ut på Folkets Hus i Haugesund tirsdag, til sjøfolk fra Haugalandet. På bordet bugnet det med pokaler i alle størrelser i både Haugesunds- og det norske mesterskapet. Hjalmar Andersen (Hjallis) fra Velferdstjenesten i Oslo delte ut pokaler i det norske mesterskapet, og også her gjorde Haugesunds- og Karmøysjøfolkene det svært bra.

Av båter gjorde Rytind fra Koper-

vik det best. Stadig vekk måtte mannskapet fra båten opp og hente pokaler på vegne av båten, og gjevest var nok 1. plassen i det norske mesterskapet i friidrett for båter klasse 2. Her ble Nordmand Ranger fra Skudenes nummer to. Ellers fikk Rytind en hel rekke pokaler i andre øvelser, i tillegg til at mannskapet fikk pokaler individuelt. Rytind vant også lagmesterskapet i Haugesundmesterskapet og fikk Haugesund kommune sin pokal.

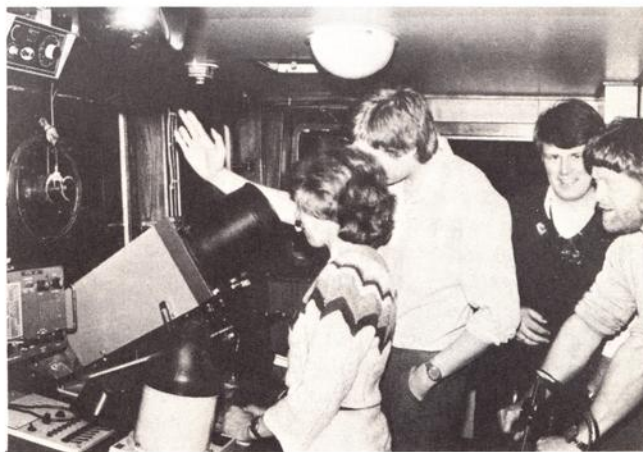
Hjallis mente det var tydelig at haugesunderne og karmøybuene trivdes ombord i båtene, og at det gode miljøet hadde gitt seg klare utslag på pokalbordet.

Fra venstre: Arthur Stråbø, Jan Brevik, Trygve Birkeland, Ragnhild Aurebekk.

Fra Venstre: Birger Fjeldstad, Georg Georgsen, Reidar Øvland, Rita Vetland. (T. Kittelsen fotograferte).

Fra venstre: Ragnhild Aurebekk, Harald Olsen, Reidar Øvland, Jan Brevik (på sykkel).

HÅNDBALLFEST

Alle som hadde spilt minst 2 kamper på et av lagene ble, med led-sager, invitert til sesongavslutningsfest 17. mars.

Omkring 30 takket ja til innbyd-elsen, noe jeg tror ingen av dem angret på.

Etter en bedre middag var det kaffe i salongen med forskjellig underhold-ning.

Største oppmerksomhet vakte mannekengene fra Salong Irene's siste kreasjoner, se mannekeng og konferansier Jonny på bilde 1 og 2.

Senere på kvelden ble volumet på de medbrakte toner øket, noe som førte til kribling i beina og en liten svingom for de fleste, denne krib-linga varte til langt over midnatt, bare avbrutt av en annen stor ting, nemlig utdeling av årets spiller statu-etter for sesongen 83-84. 1. prisene gikk til Alma Irene Ingebretsen (bilde 3), Tor Dalsøren, Bjørn Johansen.

Andre som også hadde fått mange stemmer fikk HF plaketten til minne. Disse var: Randi Fosshem, Randi Voreland, Evlyn Olsen, Alf Olsen, Jan Martin Robertsen (bilde 4), Thorbjørn Bjorå og Gustav Moy.

Alt i alt må det sies å være en vel-lykket fest hvor vi også hadde gleden av å ha Trygve Kittelsen med oss.

Edgar Sakariassen.

SLUTTRAPPORT HÅNDBALL HERRER I

Årets håndballsesong er over, og for vårt lag i første divisjon herrer må sesongen resultatsmessig betegnes som litt under middels.

Av i alt 15 lag i denne divisjonen kom vi til slutt på 10. plass. Tallene ser slik ut:

14 kamper — 4 seire, 1 uavgjort, 9 tap, 144 scoringer, 211 baklengs, 9 poeng.

Nivået er høyt i dagens bedrifts-håndball så vi bør kanskje si oss fornøyd med resultatet. Moro har vi hatt det, selv i denne divisjonen, og det er jo det viktigste.

Vi har deltatt i tre andre turner-inger i løpet av sesongen. I ingen av disse har vi klart å komme til noen av finalene. Følgende spillere har vært benyttet: Alf Olsen, Trygve Rosse-land, Edgar Sakariassen, Rolf Ander-son, Gustav Moy, Thorbjørn Bjorå, Kjell Nilsen, Ola Johansen, Kåre Abra-hamsen, Martin Robertsen, Tor Dals-øren.

Tor Dalsøren

Gode ord om våre konvoluttkvaliteter

Tønsberg Papirindustri er en av våre gode store kunder. Bedriften er den nest største konvoluttprodusenten i Norge, og har ca. 130 ansatte. Den er snart 100 år gammel. Begynte med poser, senere også med konvolutter, og i dag er den en ren konvoluttfabrikk.

Hunfos har de siste par årene vært en av hovedleverandørene av papir, og vi har i dag et meget godt samarbeide med T. P.

Høsten 1983 besøkte 30–40 av de ansatte fra T. P. Hunfos, og vi ble invitert til å gjøre gjensitt. Dette skjedde 9. og 11. april i år. Vi måtte ta hensyn til skiftene, og ble derfor nødt til å dra i 2 puljer, med 12 stk. i hver. Deltakerne var mannskaper fra PM 1, og det burde vært langt flere med for det ble en virkelig fin tur på alle måter.

Vi dro fra Hunfos kl. 07.00 om morgenen, og etter en liten kaffetår

på "Cinderella" kom vi frem til Tønsberg nøyaktig etter avtalen — kl. 11.00. Her møtte de oss alle disse hyggelige menneskene fra administrasjonen, innkjøp, salg og drift.

Først fikk vi en innføring i bedriftens historie, illustrert med lysbilder. Så fulgte kaffe og deilige smørbrød. Før omvisningen ble de forskjellige konvoluttmaskiner beskrevet.

Rundturen i fabrikk ble en opplevelse. Noen laget konvolutter for hånd, andre kjørte fra rull, mens atter andre hadde utstansede konvolutter som utgangspunkt.

De fleste konvolutter trykkes innvendig, det settes inn vindu, de limes sammen og påføres klebelim. Operasjonene går fort, og det er viktig at papiret går godt i maskinene, og tar seg godt ut som ferdig vare.

Hyggelig for oss var det jo at alle synes å være fornøyd med våre kvaliteter, og de ga tydelig uttrykk for det.

Totalproduksjon hos T. P. ligger på noe over 3000 tonn pr. år. Halvparten av dette er bleket kraft, mens den andre halvparten er papir av den type vi leverer. I fjor tok T. P. ut ca. 1200 tonn fra oss, og uttakene øker. Stort sett kjøres det på dagskift, men de mest moderne maskiner som kjører fra rull settes nå i større grad over på skift.

Ca. 10 tonn papir går gjennom prosessen hver dag, og det blir atskillige millioner konvolutter på årsbasis.

Etter omvisningen diskuterte vi det vi hadde sett, og hva vi fra vår side kunne bidra med for å unngå problemer i konvoluttproduksjonen.

Deilig middag som T. P. spanderte på oss ble avslutningen på en vellykket og interessant dag.

Etter dette besøket tror vi at vi bedre forstår de strenge krav som stilles til konvoluttpapir og vi har fått nyttige erfaringer med oss hjem.

Bård Joreid

HÅNDBALL, herrer 2

2. laget har i år fristet tilværelsen i divisjon 4A., og, må vi si, med hell. Riktignok tapte vi noen kamper, det er imidlertid noe som hører med. Vi havnet til slutt på en hederlig 4. plass etter innsanking av 19 poeng.

Det har vært en rekke spillere med på laget og det vil være galt å framheve noen spesielt. La meg bare som oppmann si at interessen har vært upåklagelig.

Disse har vært med B. Johansen 11 k., Th. Bjorå 9 k., A. Larsen 12 k., K. Nilsen 4 k., H. Honnemyr 9 k., J. Augland 6 k., O.T. Øydna 12 k., G. Moy 10 k., Th. Olsen 4 k., R. Andersen 1 k., E. Moy 6 k., B. Homme 2 k., G. Rostveit 1 k., E. Sakariassen 1 k. og G. Omdal 2 k.

I tillegg har 2. laget stilt opp i KMV cup, Nyttårs cup og Sørlands cup, dog uten å nå til topps.

Edgar Sakariassen.

RESIGNASJON: Mange ting i vårt liv som ennå ikke har vært, kan allerede være forbi. . .

ENDRINGER I KONKURRANSE-REGLENE ETTER FORBUNDS-TINGET I 1984

Av interesse for oss klipper vi: 2. Til konkurransereglene pkt. 2 b ble følgende vedtak fattet:

- a. "Etter fylte 35 år er en utøver ikke aktiv". (Bestemmelsen gjelder fødselsdato).
3. Nåværende pkt. 5, Legekontrollen, går ut. Isteden får punktet følgende ordlyd:

"Sykemeldte kan ikke delta i idrettskonkurranser. I spesielle tilfeller kan det gis dispensasjon fra denne bestemmelsen, der det medisinsk ikke er noe til hinder for at utøveren kan delta i konkurransen. Det må legges fram attestasjon fra lege i hvert enkelt tilfelle."

ERFARING: Fordelen ved de eldre er at de har erfaring. Fordelen ved de unge er at de mangler erfaring.

KRITIKER: Den negative kritiker sier: Salen var halvtom. Den positive sier: Salen var halvfull.

VELKOMMEN TIL Å BRUKE TRIMAPPARATENE I AVD. 9

Alle ansatte — ikke bare de som skal rette opp muskelsjettplager — er nå velkomne til å benytte trimapparatene i avd. 9.

Nøkkelen til tilfluktsrommet fåes i vakta, mot kvittering. Er det flere i lag kvitterer en for alle. Samlet antall må noteres av hensyn til statistikken.

Det skal gjøres tiltak for å bedre lokalets akustikk. I mellomtiden vil apparatene kunne brukes og vi ønsker velkommen til en god trim.

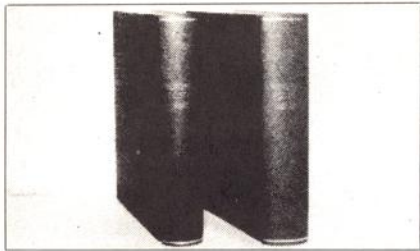
Lokalet kan benyttes når som helst unntatt mandager kl. 18.00–20.00. Da er det reservert for damene på salen.

Vi vil pålegge følgende: *Varm godt opp før du benytter apparatene!* Dette skjer ved jogging eller ved sykling på ergometersykkel minst 15 minutter.

Alle vet hvor viktig det er, men hvor mange passer på det?

Det er anledning til å dusje i tilstøtende rom for kvinner og for menn. Spørsmål rettes til vakta eller til en som bruker trimrommet.

Styret i HBIL

HUNSFOSPOSTEN FOR 25 ÅR SIDEN

Det var 10 år siden første nr. av Hunsfosposten kom ut i 1949. Bernhard Olsen var ved starten av bladet formann i Hunsfos Bedriftsidrettslag. Han forteller at idrettslaget trengte penger bl.a. til fotballdrakter. Sekretæren i laget T. Kittelsen fremkastet ideen om å starte en bedriftsavis som skulle komme ut 12 ganger i året og koste kr. 3,- pr. år. Dette skaffet laget et par tusen kroner i året. Den første redaktør ble Bård Joreid. Han overlot vervet i september 1950 til

HISTORIE

Haakon Grøntoft som var redaktør til sin død i september 1951. I hele 6 år, inntil 1. januar 1957, var så Edvard Tobiassen redaktør. Han ønsket å trekke seg tilbake, og bedriften besluttet å ansette en journalist — Finn Hanssen — som redaktør. I de 10 årene ble det skrevet en stoffmengde som utgjorde en stor tykk bok.

Direktør Borgen meddelte at det var lysere tone over papirmarkedet. Papirproduksjonen var økt med 12 % det siste året. Han mente det var nødvendig å komme over på helkontinuerlig drift for å ha sjanse til å hevde seg i konkurransen med de store enheter.

Brannstasjonen og nytt valesliperi (slik de står idag) ble tatt i bruk.

Formannen på taubanen — Bernt Ravnevand — fylt 70 år. Han var med som ekspert under byggingen av Ålefjær banen i 1915.

Fra bedriftslegerapporten: Sykefraværet i 1958 var 0,73 dag pr. årsarbeider for gruppen mannlige arbeidere og funksjonærer. For gruppen skiftarbeidere var det 1,35 dag pr. årsarbeider. For gruppen kvinnelige arbeidere og funksjonærer var sykefraværet 4,26 dag pr. årsarbeider.

Avdelingsmesterskapet i langrenn ble vunnet av verkstedet (Ø. Lie, G. Grundetjern, G. Strandberg). Nr. 2 ble PM 3-4 (E. Omdal, A. Beurling, K. Andersen).

Sanitetsgruppen på Hunsfos gjorde sine saker bra under den store øvelsen Fjernhjelpkolonnen i Tveit sto som arrangør av.

Vårt ansikt

Bedriften gjennomgår en opprydding som aldri før. Meget er blitt bra, men det står meget igjen. Ingen krok skal være mørk!

Så er det opp til hver enkelt av oss å holde bedriften ryddig og ren. Da må vi vise initiativ og tilkalle hjelp om nødvendig.

Små ting: glass-skår, plankestubber, taustumper, filler o.l. — går vi selv med til søppeldunken. Nemlig!

Det er tragisk når en sangerinne merker at hun har mistet stemmen sin. Men det er enda mere tragisk når hun ikke merker det.

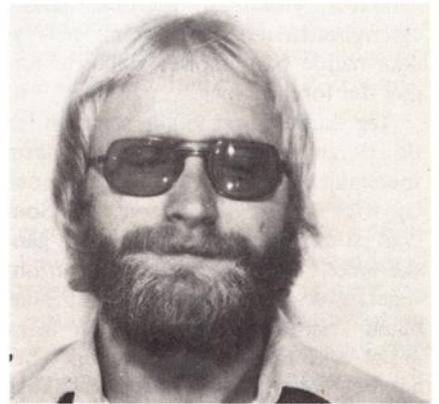
Mix

Nyt ditt liv som om i morgen alt du skulle vandre heden. Skån ditt liv som om du evig skulle nyte det hernen.

Jens Baggesen

Vitsestafetten

Tor Inge Lund PM 3-4 mottok denne gang stafetten og kvitterer med disse historiene (den første er skotsk — hvorfor?)

Tor Inge Lund

Et ektepar ville ha fisk til middag og mannen ble sendt til byen for å kjøpe fisk. Alt var utsolgt. Da mannen kom hjem satt kona på trappen og skrelte epler.

En mann skulle opereres for brokk. Før operasjonen spurte legen ham om det tidligere hadde forekommet brokk i familien.

Mannens svar var: „Du veit det har vært ballade somme tider.”

Tor Inge Lund utfordrer Torleif Sagedal, Cellulosefabrikken.

Papirmakerkunstens historie

og papirets seiersgang over hele verden

Vi tar opp igjen en artikkelserie som sto i Hunsfosposten for 25 år siden om papirets opprinnelse.

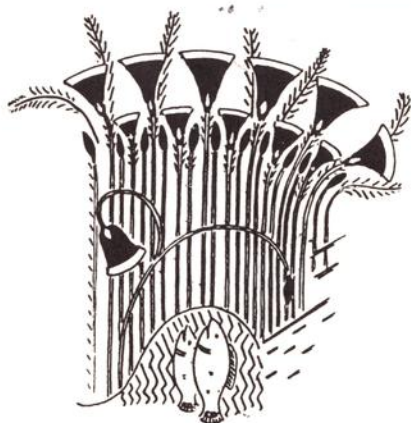
Serien som er skrevet av Birger Fjeldstad, regner vi med å følge opp med omtale av den produksjon av håndlaget klutepapir som fant sted på Fennefoss i Hornnes og senere på Jægersberg i Oddernes i begynnelsen av forrige århundre – altså lenge før oppstartingen av Otterelvans Papirfabrikk/Hunsfos Fabrikker i henholdsvis 1875/1886.

Her følger første halvdel av "Papirmakerkunstens Historie".

Illustrasjonene er utført av Kaare Paus som nå er pensjonist.

Det er vel neppe noen overdrivelse at vår sivilisasjoners utvikling opp til det nivå vi har i dag, ville ha vært absolutt umulig uten at vi hadde hatt det billige hjelpemiddel som papiret er. Man kan jo tenke seg, hvor vi ville ha stått med hensyn til folkeopplysning, litteratur, vitenskap, teknikk, handel og nyhetstjeneste etc., etc., hvis vi ikke hadde hatt papiret i alle de former det forekommer.

Jeg skulle tro at vi alle sammen fra tid til annen kan ha stilt oss dette spørsmålet: Papir, hva er det for noe? Og hvor fra og når fikk vi det? Som svar på det første spørsmålet kan ganske enkelt sies at papir er et kvantum vegetabilisk fibre som er vevet eller blandet sammen, slik at det tar form av et ark. Dette er etterpå blitt behandlet for å gjøre overflaten brukbar til f.eks. skrivning eller trykking.

Papyrusplanten er en sumpplante som bærer blomster.

Artikkel I

Pilene markerer papirets vandring.

MED HENSYN TIL

det andre spørsmålet, så er det en allminnelig misforståelse å tro at den egyptiske papyrus var begynnelsen. Papyrus var i det hele tatt et noe forskjellig produkt og kommer ikke inn under den tidligere nevnte definisjonen på papir. Det forhindrer imidlertid ikke at papyrus var en ganske god forløper, før papiret ble oppfunnet. Og for flere tusen år siden var det absolutt det beste produkt for skrivemateriale som fantes. Det kan derfor være på sin plass også å nevne litt om papyrus.

Allerede så langt tilbake i tiden som ca. 3000 år før Kristus hadde egypterne lært seg å lage papir eller et skrivemateriale av papyrusplanten. – Det er en plante som vokser langs elvene og innsjøene i Egypt og i den tropiske delen av Afrika. Papyrusplanten blir omtrent 6 fot. Stilken er triangulær, men det er hverken den ytre eller indre bark som ble benyttet, men derimot den gulaktige margen inne i stilken. Denne er også triangulær med ca. 2" brede sider. Av denne ble det kuttet tynne remser på ca. 1/2" bredde og 3–6 fots lengde.

DISSE REMSENE

ble plasert tett ved siden av hver andre på en plan flate og deretter fuktet vann. På topp av den første platen ble det lagt en ny plate på samme måte på tvers, og så ble disse presset sammen og tørket. Deretter ble de hamret og polert med en glatt sten eller et skjell, eller noe i den retning. Dette var faktisk en form for finér eller plywood som vi kjenner i dag. Men det kan ikke betegnes som papir, som altså lages ved at fibre veves eller ristes sammen.

Papyrus forble det mest betydningsfulle skrivemateriell helt opp til ca. 800 etter Kristus. På den tiden fremkom et annet materiale som ble brukt i flere hundre år. Det var pergament som ble laget av fåreskinn eller kalveskinn. Så vidt en kan forstå, forsvant papyrus fullstendig fra ca. år 950, og fra år 1300 begynte papir å bli kjent. Det ble brukt samtidig med pergament som forsvant totalt etter år 1450. Fra dette tidspunkt gikk papiret sin seiersgang gjennom Europa. Produksjon og forbruk av papir har stadig økt til i dag.

DET AT PAPIRET BLE KJENT år 1300 er ikke ensbetydende med at det da skjedde en ny oppfinnelse som totalt slo papyrus og pergament. For når man begynner å lete etter opprinnelsen til det egentlige papir, må man dra på en lang reise østover gjennom Europa ned til Nord-Afrika, gjennom Orienten og Asia og helt til det sydøstre hjørne av Kina ute ved Stillehavskysten.

Det er først i de siste 50–60 årene man har klart å finne fram til opprinnelsen av papirmakerkunsten, og det er ingen tvil om at den skriver seg fra Kina. Vi har tre forskjellige rapporter å støtte oss til. Den første skriver seg fra omtrent år 200 f. Kristus. Papirmakerkunsten blir da nevnt i forbindelse med en kinesisk general som het Meng Tien. Den andre rapporten skriver seg fra år 177 f. Kristus under keiser Wen Ti's regjeringstid. Og den tredje og øyensynlig den mest korrekte skriver som fra år 105 e. Kristus. De to rapportene stammer fra misjonærer, en ved navn pater Gaubil som i 1725 skrev en reisebok fra Kina, og den neste fra en annen misjonær som het pater Dualde. Han skrev en tilsvarende beretning i 1735. Det finnes imidlertid en tredje rapport i de offisielle skrifter etter det kjente Han-dynastiet i Kina, og her berettes det om en mann ved navn Tsai Lun. I kapittel 108 i disse analene — de er for øvrig nedskrevet i ca. år 430, heter det:

Tsai Lun med æresnavnet King Tschung var en mann fra Hunan. Henimot slutten av perioden 58–75 e. Kr. gikk han i tjeneste ved det keiserlige palass. I en senere periode fra 76–83 ble han forfremmet til assisterende evnukk. Da keiser Ho Ti besteg tronen i år 89 ble han forfremmet til statsråd og tilhørte keiserens rådgivere.

Egypterne skrev på pergamentruller.

Lun var en intelligent og velutdannet mann som alltid gjorde sitt beste, og han var pålitelig og forsiktig. Han var en av dem som kunne snakke direkte til keiseren og ofte rettet hans feil. Han ble senere satt som sjef for det verksted som produserte keiserens husgeråd og fra år 97 hadde han ansvaret for produksjonen av keiserens sverd og andre våpen. Det sies at disse var så vel laget at de kunne stå som et eksempel for senere generasjoner.

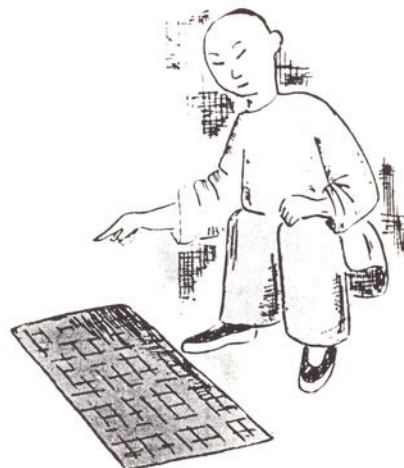
SÅ FORTSETTER RAPPORTEN med å fortelle at i gamle dager ble tynne bambusfibre eller fliser bundet sammen til en slags matte som det kunne skrives på og et annet skrivemateriale var silke som på kinesisk ble kalt Chi. Men silken var dyr, og disse bambusmattene tunge og tungvinte å ha med å gjøre. Lun fikk da den ide å bruke bark fra trær, hampfibre, gamle filler og fiskegarn for å lage Chi. Omkring år 105 ble det sendt en rapport om dette til keiseren som belønnet ham for hans oppfinnsomhet. Etter denne tid har alle fulgt denne metode, og derfor kalte folk over hele Kina stoffet for hertug Tsais Chi.

Dette er en temmelig ordrett oversettelse og sannsynligvis den mest pålitelige rapport vi har om papirets opprinnelse. I Kina blir den dag i dag Tsai Lun betraktet som papirets oppfinner. Nå kan man naturligvis ikke se bort fra at hans produkt er et resultat av eksperimenter og forsøk som kanskje er foretatt gjennom mange generasjoner forut, men Tsai Lun har i et hvert fall fått æren for det. Og en ting er sikkert, nemlig at det var i denne perioden og i Sydøst-Kina at det første ark papir i den form vi omtaler papir, ble fremstillet. Og i China er Tsai Lun tilbedt som den guddommelige oppfinner av papiret.

Det eldste stykke papir man i dag kjenner til, daterer seg tilbake til år 206. Det ble funnet i Øst-Tyrkistan av den svenske oppdagelsesreisende Sven Hedin.

TSAI LUN

ble senere landbruksminister under keiser Ho Ti i Han-dynastiet. Han benyttet bark og hamp og gamle fiskegarn og filler etc. som råmateriale for sitt papir. Alle disse råmaterialene ble skåret i bitte små biter og bløtt opp i vann og gnidd og hamret, slik at det ble en mer eller mindre jevn masse. Denne massen ble fortynnet med vann til en væske som inneholdt alle disse

Slik tegneren har tenkt seg general Lun, «papirets oppfinner».

fibrene, og deretter ble et passende kvantum av denne væsken helt over et stykke silke som var spent opp i en bambusramme. Vannet rant da etter hvert gjennom silken og lot det bli liggende igjen et tynt lag med fiber som ble tørket i solen og siden banket og polert slik at overflaten ble jevn.

I løpet av de første par hundre årene brukte kineserne ikke annet enn tekstilfibre i form av filler o.s.v. Og etter hvert ble det funnet ut at linfiller og linfibre fra linplanten var de mest brukbare. Det var faktisk disse råmaterialene som ble brukt så å si utelukkende i ca. 1400 år — ja, i grunnen helt til cellulose og tremasseindustrien ble skapt i midten av det 19. århundre.

EN ELLER ANNEN GANG

mellom årene 400–600 e. Kr. begynte kineserne å behandle kjemisk disse råmaterialene ved å koke fibre med pottaske og kalk, med andre ord noe som likner svært på den sulfit-celluloseprosessen vi bruker i dag.

Fra gamle papirbiter funnet rundt på forskjellige steder i Kina kan man fastslå at bruken av papir spredte seg fort i det gamle kinesiske imperium. Det er også ganske interessant å slå fast at det var forekomsten av papir som gjorde at kineserne oppfant trykkekunsten. Vi kan likeledes fastslå at dette hendte nøyaktig 1000 år før vi kom så langt i Europa. Det skjedde på følgende måte:

OMKRING ÅR 450

skulle de kinesiske hellige skrifter — Konfusius' lære — gjøres mer kjent og lettere tilgjengelig for den kinesiske befolkning. Disse hellige skrifter ble til

MÆ FJØSLOKT PÅ SJIFT

...ei forteling om ei kjyrs
industriarbeidare i Vennesla...

En handel i julinatta

Dæ varmt i Sliberie dær Knud å Sigurd legge kobb i apparatane. Dæ høgt å legge opp sånn på slutten så di te mindre kobb måod tåppen. Må jår de får ryggen. Dæ så lett å slide sæ helselause på ståore beist.

Sigurd rætte sæ litt. Svetten rænne sakte ne kjinnane. Te vei i dei jybe rynkane som ænne i monnvigane. Svetten smage salt. Ein arm gli fårt øve ansikte — fösst øve panna å så øve kjinnane. Såbe mæ sæ de grøvste.

Sigurd rosle inn i bua. Knud kjæm ette. Hær æ får varmt te å sidde inne i natt "Me må ud" bli-de sagt. Dei te melkeflaskane å maden mæ sæ ud. Udenfår døra æ lissom ein ståor tram a planke. Dæn strække sæ hæn måod stæmmen å lasterænna som bjønne hær å ænne nerenfår fassen. Fra jybe onne di stige ein jevn dur frå slibe-steinane å turbinane som drive di. Steinane ede sæ inn i kobbane, slide laus fiber får fiber i ein uhyggeli fart — alt onnår foll kontroll a regulatorane som hæve å senke armene mæ dei blanke kulane som noen grasi-øse ballerinae dær nere i Sliberie. Driftsingeniøren æ forresten så nøy mæ possinga a dessa kulane æ a messing. Åsså vil -an ha di blanke! Hæ - hæ.

Lofta æ sval hær ude på Dammen. Elva jår de så vælsigna gått å vere hær. Klåkka æ blitt henimåode tåo. De lysne øve Bjønnåsen.

De sette sæ på ein bænke di slåo sammen a none bårbede hær ein natt de hadde lide å jår. Bænken æ et syn —

nesten et møbel. Klædd mæ masjong-filt på sæde å rygg. Så he-di vær sin skammel å legge beinane på. Små tre-kasse mæ innbrente fabrikkmærke på. Grubennes Sprængstoff-fabrikk A/S, Oslo kan en lese i bårda på de svære ronne mærke. Te bår he di ein kabel-trommel som dei på sjift tåo hadde rolta heilt frå Taubanen å hen hær ei natt i vår.

Hær æ kongeli å sidde nå nattesti. Di føle de gått. Hænnane kneppes. Uhorlie bønne stige opp te himmelen — øve Bjønnåsen. "I Jesu namn, å ja, å ja" De æ soltne. Hekje ti te får lange funderinge å bønne. Inne gnage slibe-steinen sæ uden stans inn i kobbane.

Fekk du inn nok høy i ferien? Knud spør. N...ja. Sigurd dreie på de. Dær blei så forjårdi et ver fösste vega. Æ dråo opp på Vållansheia forrie manda sammen mæ gudongane. Fekk slått eindel på mandaen, men så kom dær uver om natta så me måtte je oss. Me hadde tatt mæ de telte me hadde sydd sammen a den filten æ fekk sist di delte ud. De lakk som ein sil så me måtte flytte øve i ei løe.

På tårdsdagen då vere letta, reiste me opp ijæn. Då fekk me jårt færdi ein ståor stakk. Så he me slått noe rondt husane heime å hos Ola. Dær æ møe gras mellom treane i hagen hans. Han tykke bare de æ greit å få de vekk. Så he me laua litt. Fekk låv a Martinus å ta noe lau onne Skårefjellet.

Åssen jænge-de mæ dykke? Ska dykke ha kjyr te vintåren? Sigurd værte sæ te Knud å spør. Me vett-kje ennå. Dæ smått mæ pænge. De sluge møe pænge de dærre å ha Einar på skule vett-du. Me he slått eindel høy så me skolle nåk greie åss mæ fåor. Bli-de noe at dykke sele kvia? Knud spør. Æ snakka mæ Inga om de før æ jekk ikvæll å me blei enie om at dykke kunne få kjøpt-o får dæn prisen me snakka om før ferien. Så kan dykke betale te nyttår får då he me neste avdrag på huse. Æ kjæm øve i ettermidda å jælpe dæ mæ udhuse. He du fått tag i bår? Jadå..... Handelen va jårt. Knud hadde kjøpt sæ kjyr.

Trygve Jortveit

Og vil du være vennen min
i sorig og i gammen,
så rekk mig trøstig hånden din,
og la oss snakke sammen.
Men vil du eie hjertet mitt
så er det ei mitt eget.
Og tal ei hårdt og tal ei blidt
og spør mig ei formeget.

Theodor Kjerulf

En sannhet har alltid to sider. En
hvor den er sann og en hvor den er
mindre sann.

De største opplevelser med en
kvinne har man ofte — uten henne.

å begynne med meislet ut i stein, hvor-
på bokstavene ble bestrøket med en
slags blekk. Deretter ble steinene
presset mot papir. Til dette formål var
det kinesiske papir svært godt. Det
varte ikke lenge før de gikk over til
å bruke treplater i stedet for stein.
Dermed begynte det å gå mye fortere.
Det var altså det faktum at de hadde
passende papir som gjorde at de kom
over i det vi kan kalle trykkekunsten.

Papirmakerkunsten ble holdt som
en statshemmelighet i Kina i et halvt
tusen år, og det var ikke før i ca. år
500 at kunsten ble kjent utenfor de

kinesiske grenser og kom inn i Korea.
Etter ca. 100 år kom det videre til
Japan. Japanerne lærte for øvrig etter
hvert å forbedre de kinesiske me-
todene. De brukte basten fra mul-
berry-treet sammen med linfibre og
linfiller og oppnådde temmelig for-
bløffende resultater.

Imidlertid bredte papirmaker-
kunsten seg vestover. over det
kinesiske kontinent og inn i Øst-
Turkistan, Tibet og Kashmir. Men den
ble ikke tillatt å gå over den kinesiske
grensen.

PÅ DEN TIDEN,
fra ca. år 600, hadde Kina en meget
blomstrende handel med Europa via
arabiske og jødiske kjøpmenn, og
papiret ble dels sendt med båter fra
Kina til Den persiske gulf, hvorfra det
ble sendt over land, og dels med
karavaner over den såkalte store silke-
vei som gikk over fjellpassene fra
Pamirs høyland og over steppene i
Vest-Turkistan — derfra inn i Lille-
Asia og til Europa. På den måten fikk
araberne lære hva papir var, og de
importerte da dette fra år 6—700.

Forts. i neste nummer.

MEE SLIBEAPPARATE I SLIBERIET.

Frå vänstre: Otto Arstad, Sigurd Neset, Ingulf Wennerberg, Gunnar Neset å Salve Jortveit.

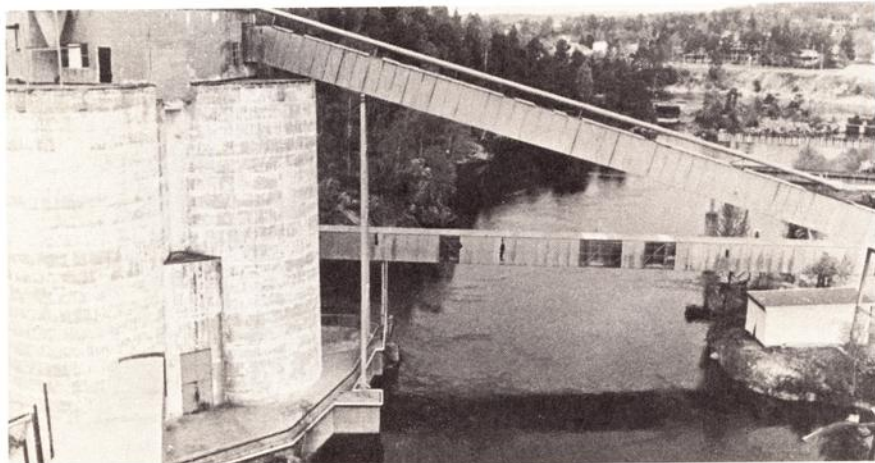
Uvanlig «montør» plasserer blåseledning for innkjøpt flis

I forrige nr. av H-posten under "Investeringer i 1984" ble det nevnt at blåseledningen for innkjøpt flis vil bli forlenget så flisen kan blåses direkte opp på flissiloene.

Anlegget er nå nærmest ferdig. Det har ikke vært noen enkel sak. God hjelp var en uvanlig "montør" som ikke forlangte kompliserte stillaser m.v.

"Montøren" i arbeid.

← *Anlegget nesten ferdig.*